

دانشگاه علوم پزشکی کردستان

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

واحد برنامه ریزی درسی

فرم طرح دوره ترکیبی (حضوری/ غیر حضوری)

مشخصات کلی درس

- نام درس: آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط کار
نظری ، 0/5 واحد عملی)
تعداد واحد نظری: 2 واحد (1/5 واحد

- مشخصات استاد مسؤول:

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	دانشکده/بیمارستان	شماره تماس	تلفن همراه
حسن	محمودی	استاد یار	بهداشت عمومی	علوم پزشکی کردستان	-----	09183761173

استاد مسؤول درس وظیفه نظارت بر روند درس و تکالیف دانشجویان و ارتباط با دانشجویان را بر عهده دارد.

آدرس پست الکترونیکی استاد مسؤول: mahmoodihassan115@gmail.com

- مشخصات استادان همکار:

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	دانشکده/بیمارستان	شماره تماس	تلفن همراه

استادان همکار می توانند به قسمتهای مشخصی از درس دسترسی داشته باشند.

اهداف و معرفی درس

الف: اهداف کلی درس را برای دانشجویان مکتوب نمائید: (توجه داشته باشید محتوایی که به عنوان منبع آزمون به دانشجویان معرفی می‌شود باید اهداف درس را پوشش دهد و آزمون نهایی دانشجویان نیز باید با اهداف درس مطابقت داشته باشد). دانشجویان بتوانند:

- تاریخچه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و ایمنی (HSE) در محیط کار را توضیح دهد.
- اهمیت نیروی کار در ارتقاء سلامت جامعه را بیان کند.
- وضعیت سلامت کارکنان در ایران و سایر کشورها را بر اساس شاخص‌ها و استانداردها تحلیل نماید.
- قوانین و اسناد بالادستی مرتبط با سلامت محیط کار در ایران را تشریح کند.
- عوامل مؤثر بر سلامت کارکنان و محیط کار را توضیح دهد.
- تأثیر متقابل کار بر سلامت و سلامت بر کار را تبیین کند.
- مهارت‌ها و ابزارهای تحلیل خطرات مرتبط با ایمنی در محیط کار (مانند مدل پنیر سوئیسی و نظریه دامنه) را معرفی و کاربرد آن‌ها را شرح دهد.
- عوامل مؤثر بر ارتقاء بهداشت و سلامت در محیط کار را توضیح دهد.
- رویکردها، نظریه‌ها و مدل‌های کاربردی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت را با ذکر مثال توضیح دهد.
- یک برنامه آموزشی در محیط کار را طراحی و اجرا نماید (شامل ارتقاء سلامت جسمانی، روانی و رفتاری، افزایش فعالیت جسمانی، بهبود تغذیه، پیشگیری از بیماری‌های واگیر، مدیریت استرس و پیشگیری از بیماری‌های قلبی و عروقی).
- اصول برنامه‌ریزی در محیط‌های کاری کوچک، متوسط و بزرگ را بیان کند.
- روش‌های سنجش نیازها بر اساس جمع‌آوری داده‌ها از محیط نیروی انسانی و ماهیت کار را توضیح دهد.
- پایگاه داده‌های سلامت سازمان‌ها (بانک اطلاعاتی جامع سلامت) را تعریف کرده و کاربرد آن را شرح دهد.
- ساختار و فرهنگ سازمانی محیط کار و نقش قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها را در ارتقاء سلامت توضیح دهد.
- نحوه ارزیابی تیم‌ها و مشارکت کارکنان در برنامه‌های سلامت را بیان نماید.
- اهداف کوتاه‌مدت یک برنامه آموزش سلامت در محیط کار را تنظیم و آماده‌سازی کند.

- منابع، ملاحظات اجرایی و سیاست‌های سازمانی لازم برای اجرای برنامه‌های سلامت محیط کار را پیش‌بینی نماید.

- دست‌کم دو نمونه از برنامه‌های جامع آموزش و ارتقاء سلامت در محیط کار که در ایران و جهان اجرا شده‌اند را معرفی و تحلیل کند.

ب: معرفی مختصری در حدود 250 تا 300 کلمه در مورد این درس بنویسید. دقت کنید معرفی موارد زیر را شامل شود (کاربرد و ارتباط درس با رشته یا دوره، توضیح کلی شیوه کار شما و روند درس، انتظارات شما از دانشجویان مانند به موقع پاسخ دادن به تکالیف، شرکت فعال در تعاملات و ...)

درس «آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط کار» یکی از دروس کاربردی و بین‌رشته‌ای در حوزه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت است که نقش مهمی در توانمندسازی دانشجویان برای طراحی و اجرای مداخلات آموزشی و برنامه‌های جامع سلامت در محیط‌های کاری ایفا می‌کند. با توجه به اهمیت نیروی انسانی به عنوان سرمایه اصلی هر جامعه، ارتقاء سلامت کارکنان می‌تواند تأثیر مستقیم و غیرمستقیم بر بهبود کیفیت زندگی، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های ناشی از بیماری‌ها داشته باشد. این درس پیوند مستقیمی با سایر واحدهای رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دارد و به دانشجویان کمک می‌کند تا مفاهیم تئوری را در بستر واقعی محیط کار تجربه و تمرین نمایند.

روند کلی درس به صورت ترکیبی از مباحث نظری و فعالیت‌های عملی طراحی شده است. در بخش نظری، دانشجویان با تاریخچه، ضرورت، عوامل مؤثر، قوانین و سیاست‌ها، و مدل‌های مرتبط با سلامت محیط کار آشنا می‌شوند. در بخش عملی، دانشجویان ضمن حضور در محیط‌های کاری منتخب، به جمع‌آوری داده‌ها، شناسایی مشکلات، تحلیل وضعیت و اولویت‌بندی مسائل سلامت پرداخته و در نهایت یک برنامه آموزشی یا مداخله ارتقاء سلامت را طراحی و پیشنهاد می‌دهند.

انتظار می‌رود دانشجویان در طول دوره با انگیزه و علاقه‌مندی فعالانه در مباحث کلاسی شرکت کنند، به موقع تکالیف محوله را تحویل دهند، در فعالیت‌های گروهی و کارگاه‌ها همکاری داشته باشند و در تعامل با استاد و همکلاسی‌ها مشارکت مستمر نشان دهند. از دانشجویان خواسته می‌شود ضمن مطالعه منابع معرفی‌شده، همواره ارتباط مطالب نظری را با چالش‌های واقعی محیط‌های کاری درک و تحلیل نمایند. هدف اصلی درس آن است که دانشجویان در پایان دوره

بتوانند به عنوان کارشناسان آموزش بهداشت، نقش مؤثری در ارتقاء سلامت و ایمنی کارکنان و در نهایت سلامت جامعه ایفا کنند..

تعیین جلسات حضوری درس

ردیف	عنوان جلسه حضوری	تاریخ ارائه	نحوه ارائه	امکانات مورد نیاز
1	معرفی درس، اهداف و ضرورت آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط کار (HSE)	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	تدریس نظری + بحث آزاد	پاورپوینت، ویدئوپروژکتور
2	اهمیت نیروی کار در ارتقاء سلامت جامعه	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	تدریس استاد + گفت‌وگوی کلاسی	پاورپوینت، نمودار آماری
3	وضعیت سلامت کارکنان در ایران و سایر کشورها (بر اساس شاخص‌ها و استانداردها)	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	تحلیل موردی + مشارکت دانشجویان	داده‌های آماری، پاورپوینت
4	قوانین و اسناد بالادستی مرتبط با سلامت محیط کار در ایران	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	تدریس نظری + کار گروهی	جزوه قوانین، ویدئوپروژکتور
5	عوامل مؤثر بر سلامت کارکنان و محیط کار	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	کار گروهی + بحث کلاسی	تخته، پاورپوینت
6	تأثیر متقابل کار بر سلامت و سلامت بر کار	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	مطالعه موردی + بحث گروهی	پاورپوینت، جزوه
7	مهارت‌ها و ابزارهای تحلیل خطرات مرتبط با ایمنی (مدل پنیر سوئیسی و نظریه دامنه)	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	کارگاه عملی + تمرین گروهی	نرم‌افزار/ویدئو آموزشی
8	عوامل مؤثر بر ارتقاء بهداشت و سلامت در محیط کار	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	تدریس استاد + کارگروهی	پاورپوینت، منابع نظری
9	رویکردها، نظریه‌ها و مدل‌های کاربردی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	تدریس نظری + بحث تعاملی	پاورپوینت، جزوه آموزشی
10	طراحی برنامه‌های آموزشی سلامت در محیط کار (بخش اول: سلامت جسمانی و تغذیه)	ترم اول 404-405 (23 شهریور 1404)	فعالیت گروهی + تمرین طراحی	کاغذ A3، پاورپوینت

11	طراحی برنامه‌های آموزشی سلامت در محیط کار (بخش دوم: سلامت روانی و استرس)	ترم اول 405-404 (23 شهریور 1404)	فعالیت گروهی + ارائه دانشجویان	ویدئوپروژکتور، منابع روانشناسی سلامت
12	برنامه‌ریزی در محیط‌های کاری (کوچک، متوسط و بزرگ) + سنجش نیازها بر اساس داده‌ها	ترم اول 405-404 (23 شهریور 1404)	تدریس + تمرین میدانی	پرسشنامه نیازسنجی، فرم‌های داده
13	ساختار و فرهنگ سازمانی محیط کار، قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها / مشارکت کارکنان	ترم اول 405-404 (23 شهریور 1404)	تحلیل موردی + کارگروهی	پاورپوینت، قوانین نمونه
14	معرفی نمونه‌های موفق برنامه‌های جامع آموزش و ارتقاء سلامت در محیط کار (ایران و جهان) + جمع‌بندی درس	ترم اول 405-404 (23 شهریور 1404)	ارائه استاد + ارائه گروهی دانشجویان	پاورپوینت، اینترنت، پروژکتور

تعیین جلسات غیر حضوری درس

بر اساس مقررات آموزشی مصوب امکان برگزاری چهار هفدهم از ساعات دروس نظری بصورت یادگیری ترکیبی (Blended learning) در قالب کلاس غیر حضوری وجود دارد.

(این نوع ارائه برای درس‌های واحدی غیربالیینی کاربرد دارد. توجه نمایید که در این رویکرد قسمت‌های مشخصی از محتوا در بخش حضوری پوشش داده نمی‌شوند).
در صورت استفاده از این رویکرد جدول زیر را تکمیل نمایید:

قسمت غیر حضوری پیش‌بینی شده (شامل عنوان، تاریخ ارائه، جلسه چندم از کل جلسات حضوری و غیر حضوری)		دلیل امکان غیر حضوری بودن (شامل نحوه ارائه، آنلاین بودن یا نبودن، امکانات مورد نیاز و)	
مرور قوانین و اسناد بالادستی سلامت محیط کار در ایران	جلسه ۵ از کل جلسات	نیاز به مطالعه منابع مکتوب و قابل دسترسی (قوانین و آیین‌نامه‌ها)	مطالعه فردی از متن قوانین، ارائه خلاصه در گروه واتساپ/سامانه LMS، آزمون آنلاین کوتاه
معرفی پایگاه داده‌های سلامت (بانک اطلاعاتی جامع سلامت سازمان‌ها)	جلسه ۸ از کل جلسات	محتوای تئوریک و قابل خودآموزی با مطالعه منابع و نمونه‌های وبسایت‌ها	ارسال منابع و لینک پایگاه‌ها، فعالیت در سامانه LMS، تمرین جستجوی اطلاعات توسط دانشجو
سنجش نیازها بر اساس داده‌های محیط کار	جلسه ۱۰ از کل جلسات	امکان انجام تمرین‌های فردی و گروهی با داده‌های فرضی یا واقعی	تکلیف پژوهشی در گروه‌ها، ارسال فایل در سامانه، بازخورد استاد آنلاین/آفلاین

شیوه پوشش محتوا به شکل غیر حضوری (شامل نحوه ارائه، آنلاین بودن یا نبودن، امکانات مورد نیاز و)		قسمت غیر حضوری پیش‌بینی شده (شامل عنوان، تاریخ ارائه، جلسه چندم از کل جلسات حضوری و غیر حضوری)	
معرفی منابع و مقالات، خلاصه‌نویسی توسط دانشجو، ارائه آنلاین گروهی یا فایل پاورپوینت	محتوای مروری و مستندسازی که از طریق مطالعه مقالات و گزارش‌ها قابل یادگیری است	جلسه ۱۳ از کل جلسات	معرفی نمونه‌های موفق برنامه‌های آموزش و ارتقاء سلامت در جهان

منابع درسی دانشجویان

منابع مربوط به آزمون نهایی دانشجویان (شامل کتاب، مقاله، جزوه، فیلم، اسلاید یا هر محتوی دیگر) و منابع جهت مطالعه بیشتر (منابع جلسات غیر حضوری) به همراه لینک دسترسی به آنها در سامانه

صفحات و فصل‌های مشخص شده برای آزمون	مشخصات کتاب شامل عنوان، نویسندگان، مترجمین، انتشارات، سال و نوبت چاپ
	- Fertman C. I. <i>Workplace Health Promotion Programs: Planning, Implementation and Evaluation</i>. Jossey-BASS. Last Edition. - Burton J. <i>WHO Healthy Workplace Framework and Model: Background and Supporting Literature and Practices</i>. Last Edition. - Scriven A. and Hodgins M. <i>Health Promotion Settings: Principles & Practice</i>. Sage. Last Edition. - Chenoweth, D. <i>Worksite Health Promotion</i>. USA. Human Kinetics. Last Edition. - WHO. <i>Occupational Health: A Manual for Primary Health Care Workers</i>. Cairo: WHO-EMRO. Last Edition

نحوه دسترسی دانشجویان به مقاله		مشخصات مقاله شامل عنوان، نویسندگان، مجله، سال و شماره انتشار و صفحات		
دسترسی از طریق پایگاه و PubMed ScienceDirect، همچنین	2006; Vol. 21(3): pp. 137-149	American Journal of Health Promotion	Noblet A., LaMontagne A.	Workplace health promotion programs: a systematic review and recommendations

نسخه PDF در سامانه LMS بارگذاری می‌شود.				
نسخه کامل رایگان در سایت WHO و لینک در سامانه LMS قرار داده می‌شود.	2010; WHO Press Report	World Health Organization	Burton J.	The WHO Healthy Workplace Framework: background and supporting literature
نسخه PDF در اختیار دانشجویان قرار خواهد گرفت	2005; Vol. 20(1): pp. 1–9	Human Kinetics Journal of Workplace Health Promotion	Chenoweth D.	Worksite health promotion: Principles, resources, and strategies

نوع محتوا*	مشخصات شامل عنوان و مؤلفین / تهیه‌کنندگان	توضیحات (آدرس در سامانه یا لینک)
کتاب	Fertman C. I. <i>Workplace Health Promotion Programs: Planning, Implementation and Evaluation</i> . Jossey-BASS. Last Edition.	نسخه PDF در سامانه LMS بارگذاری می‌شود.
گزارش سازمانی	Burton J. <i>WHO Healthy Workplace Framework and Model: Background and Supporting Literature and Practices</i> . WHO, Last Edition.	لینک دسترسی رایگان در سایت WHO: WHO Healthy Workplace Framework
کتاب	Chenoweth D. <i>Worksite Health Promotion</i> . USA: Human Kinetics. Last Edition.	نسخه چاپی در کتابخانه دانشکده بهداشت موجود است. خلاصه فصول کلیدی در سامانه LMS قرار داده می‌شود.
مقاله	Noblet A., LaMontagne A. <i>Workplace health promotion programs: a systematic review and recommendations</i> . Am J Health Promot. 2006; 21(3):137–149.	دسترسی از طریق پایگاه PubMed و فایل PDF در سامانه LMS
جزوه درسی	جزوه «آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط کار» تهیه شده توسط استاد درس	فایل PDF در سامانه LMS بارگذاری خواهد شد.
اسلاید آموزشی	پاورپوینت جلسات (تهیه‌شده توسط استاد درس)	در هر جلسه پس از تدریس، فایل در سامانه LMS بارگذاری می‌شود.
ویدئو آموزشی	فیلم کوتاه آموزشی در زمینه ایمنی محیط کار (HSE)	لینک آپارات/یوتیوب در سامانه LMS معرفی می‌شود.

* منظور از محتوا (اسلاید پاور پوینت، جزوه، فیلم آموزشی) محتوای بارگذاری شده بر روی سامانه‌های دیگر دانشگاه است که باید قبل از آغاز ترم به صورت نهایی آماده شده باشد.

خودآزمون، تکالیف، پروژه‌های طول ترم و پایان ترم دانشجویان

- خودآزمون‌ها (تشریحی، چند گزینه‌ای، جورکردنی، جای خالی و ...) در کمک به یادگیری و خودارزیابی دانشجویان نقش مهمی داشته باشند.
- پوشش بخش غیرحضورى درس از طریق تعريف تکالیف مناسب (افزایش دهنده مهارت‌های حل مساله و قدرت تحلیل و نقد دانشجویان با زمان‌بندی مناسب) برای دانشجویان ضرورى است.
- تکالیف و پروژه طول ترم با هدف مطالعه منابع و یادگیری دانشجو است.
- پروژه پایان ترم فعالیت خاصی در راستای به کار بردن آموخته‌ها تعريف می‌شود.

بخش ارزیابی	توضیح و نمونه فعالیت	ارتباط با محتوای درس	وزن پیشنهادی
خودآزمون / Quizzes	پرسش‌های کوتاه چندگزینه‌ای یا تشریحی آنلاین/کلاسی درباره مفاهیم پایه HSE، اهمیت سلامت کارکنان، سیاست‌های ملی، نظریه‌ها و مدل‌های ترویج سلامت	تاریخچه و ضرورت HSE، اهمیت نیروی کار، چارچوب‌های قانونی، نظریه‌ها و مدل‌ها	10-15%
تکالیف / Assignments	-تحلیل وضعیت سلامت کارکنان در ایران یا یک کشور دیگر با استفاده از شاخص‌ها و استانداردها -ارائه گزارش کوتاه درباره عوامل تعیین کننده سلامت کارکنان و محیط کار -تحلیل یک مدل تئوری (مثل Swiss cheese یا domain theory) در نمونه واقعی	وضعیت سلامت کارکنان، تعیین کننده‌های سلامت، ابزارهای تحلیل خطر، تجارب جهانی	20%
پروژه طول ترم / Term Project	طراحی و تدوین یک برنامه جامع ترویج سلامت کارکنان برای یک محیط کاری مشخص (کوچک، متوسط یا بزرگ) -شامل فعالیت‌های ارتقای سلامت جسمی، روانی، رفتاری، فعالیت بدنی، تغذیه، پیشگیری از بیماری‌های واگیر و غیرواگیر، مدیریت استرس و بیماری‌های قلبی	طراحی و پیاده‌سازی برنامه، برنامه‌ریزی سلامت کارکنان، نیازسنجی، پایگاه داده‌ها، فرهنگ سازمانی و مشارکت کارکنان	30-35%
پایان ترم / Final Exam / Project Presentation	-امتحان جامع کتبی شامل سوالات تشریحی و مسئله‌محور درباره کل محتوای درس	مروری کلی بر تمام سرفصل‌ها، ارزشیابی تسلط دانشجو، توانایی	30-35%

	ارائه شفاهی یا گزارش نهایی پروژه طول ترم با تاکید بر اهداف کوتاه مدت، منابع، سیاست ها و مثال های واقعی جهانی و ایران	ارائه و دفاع از برنامه ترویج سلامت کارکنان	
--	--	---	--

سایر فعالیت های یادگیری

در سامانه یا بصورت مجازی امکان فعال سازی اتاق بحث (غیرهمزمان)، وجود دارد. اگر در طراحی و هدایت مباحثه دقت کافی انجام شود می تواند به پرورش تفکر انتقادی در دانشجویان کمک زیادی نماید.

اتاق بحث (فورم) (توضیحات شامل بستر تشکیل اتاق بحث، مدت زمان فعالیت روزانه یا هفتگی، موضوع مباحثه)

ارائه درس از طریق ارسال فایل های pdf و PowerPoint

ارزشیابی دانشجویان

۱. ملاک ها و بارم بندی دقیق ارزشیابی نهایی دانشجو را ذکر نمایید. (مواردی چون نمره آزمون کتبی، حضور و غیاب در کلاسهای حضوری، تکالیف و سایر فعالیت های پیش بینی شده)
- نمره کتبی: 15 نمره
- نمره پروژه: 5 نمره
- ارائه در کلاس و شرکت در بحث های کلاسی : 2 نمره
2. شیوه آزمون نهایی دانشجویان (آزمون حضوری پایان ترم) چیست؟ (شفاهی، عملی، تشریحی، تستی یا ...)
- آزمون حضوری کتبی: 15 نمره
- ارائه کار عملی شفاهی : 5 نمره

نام و نام خانوادگی و امضای مدیر گروه: دکتر افشین بهمنی

نام و نام خانوادگی و امضای استاد مسئول درس: دکتر حسن محمودی